

**KEREN KAJEMET - KKL
ISRAELFONDEN**

VI BYGGER FRAMTIDENS ISRAEL

UTGÅVA FRÅN KEREN KAJEMET – ISRAELFONDEN

ADAMA nr. 8, år 2021. Månaden Kislev/Tevet, år 5782

**Dags att kavla
upp ärmarna:**

**Viktig fas i etableringen av
Raoul Wallenberg-parken**

Foton: Max Federmann/Ruben Agnarsson

I början av december firade Keren Kajemet Chanukka i ambassadör Ziv Nevo Kulmans residens. Några dagar innan be sökte Stefan och Ulla Löfven residenset för att fira Chanukka.

Historiskt närmande mellan Israel och Sverige

Israels nye ambassadör har firat Chanukka med statsministern och upplevt historiskt utrikesministermöte

Under sina första månader som Israels ambassadör i Sverige har Ziv Nevo Kulman varit med på ett historiskt utrikesministermöte i Jerusalem och tagit emot Sveriges statsminister Stefan Löfven för Chanukka-firande i sitt residens.

Han konstaterar att Sveriges retorik mot Israel har blivit mjukare på senare år.

I samband med Keren Kajemets Chanukka-firande i början av december i ambassadörens residens i Stockholm berättade Ziv Nevo Kulman om den senaste tidens utveckling. Under de intensiva månader som han har varit i Sverige har relationerna mellan Sverige och Israel gått från iskyla till hjärtlig värme.

Dagarna innan var Stefan Löfven och hans hustru Ulla i ambassadörens residens för att fira Chanukka. Eftersom valet av Magdalena Andersson till statsminister dröjde några dagar, var Stefan Löfven fortfarande statsminister under besöket.

Ziv Nevo Kulman var också med under det uppmärksam-

made utrikesministermötet mellan Ann Linde och Yair Lapid i Jerusalem.

Under det känsloladdade mötet visade Sveriges utrikesminister sin kollega sidor från den svenske diplomaten Raoul Wallenbergs anteckningsbok från hans tid i Budapest i slutet av Förintelsen. I anteckningsboken fanns en lista över judar som Wallenberg lyckades skaffa skyddspass åt och därmed räddade.

Ett av namnen var "Josef Thomas Lempel", Yair Lapid far, som efter att ha räddats flyttade till Israel där han blev journalist och politiker med namnet Tommy Lapid.

Yair Lapid har många gånger betonat Raoul Wallenbergs betydelse för hans familjs överlevnad, uttrycker Israels ambassadör.

Han berättar också att Indien hade en delegation i Jerusalem samma dag som Sveriges utrikesminister var där i samband med att landet upprättade sina relationer med Israel.

Max Federmann och ambassadör Ziv Nevo Kulman.

– Det har inte varit så sedan 1992, säger Ziv Nevo Kulman, som blev tillfrågad om att ta upp giften som ambassadör i Sverige för ett år sedan och vars första 100 dagar som ambassadör precis passerat.

Under firandet i ambassadörens residens berättade Keren Kajemets verksamhetsledare Max Federmann om den

framväxande Raoul Wallenberg-parken utanför Jerusalem.

– Parken ska kompletteras med ett digitalt museum. Vi på Keren Kajemet har under flera år sagt att Raoul Wallenberg är en nyckelperson för att föra samman Sverige och Israel som länder, förklarade Max Federmann och konstaterade att mötet mellan Ann Linde och Yair Lapid bekräftade detta på ett mycket bokstavligt sätt.

Max Federmann nämnde även att Keren Kajemet hade uppvaktat UD med en namninsamling för bättre Israel-relationer.

Under kvällen berättade journalisten och tv-producenten Ruben Agnarsson om nya forskningsrön om hur Sveriges inställning till Hitlers judepolitik förändrades efter hösten 1942 när Förintelsen kom till Norge – från J-stämpel i tyska pass 1938 till skyddspass i Budapest 1944.

– Sveriges insats vid räddning av de danska judarna, samt svenskhuset med svens-

ka flaggor och skyddspass med svenska riksemlen i Budapest blev resultaten av svenska UD:s omsvängning. Höjdpunkten var när Raoul Wallenberg sändes ut som svensk diplomat för att rädda judar, sade han.

Under kvällen kommenterade ambassadör Ziv Nevo Kulman hur den varma relation mellan Sverige och Israel har uppstått. – Det är en lång process. Vänskapen mellan Israel och Sverige inleddes redan något årtionde efter att Israel bildades. Sedan har relationen gått upp och ned. Under statsminister Göran Perssons tid var det en uppgång.

Han konstaterar att samarbetet kring handel och innovationer alltid varit bra och beskriver hur det finns två utlandskontor för Sveriges innovationsmyndighet Vinnova: i Silicon Valley och i Tel Aviv.

– Även under de värsta åren av våra bilaterala relationer såg Sverige behovet av att ha bra partners för investeringar och innovationer, säger ambassadören som menar att det har blivit en mjukare framtoning i

den svenska retoriken.

– Ett färskt exempel från de sista månaderna är den senaste konflikten med Hamas, där den officiella reaktionen och rapporteringen i flera av mediekanalerna var mer återhållsam.

Ziv Nevo Kulman nämner även förändringarna i Mellanöstern, med Abraham-avtalen, som en orsak till Sveriges ändrade inställning.

– Tidigare framställdes det som om alla problem i arabvärlden skulle vara lösta om den israelisk-palestinska konflikten var löst.

– Många arabländer, särskilt Gulf-länderna, ser i dag att det finns större hot mot deras säkerhet, där det största hotet är Iran. De inser även att Israel är en viktig partner, summerar han.

– Vi vill satsa på ekonomisk utveckling på de palestinska områdena. Det en nyckel för att uppnå fred. Det är bra för våra palestinska grannar, för Israel och för hela regionen om palestinier får uppleva välbefinnande, avslutar ambassadören. □

Vi lyfter dig upp på ett högre plan!

Stort utbud och bra priser
700 byggliftar i maskinparken.

Service och flexibilitet
Förnyad maskinpark, snabb service och bra utbildning.

Enkla och billiga transporter
Specialbyggda lastbilar när hela Mälardalen.

Mälar-Lift AB

Hemsida: www.malarlift.se • Telefon: 021-81 07 20

Responsible Recycling
since 1907

www.kaabs.se

Foton: Yuval Mizrahi/KKL-JNF Photo Archive

Foton: Jorge Novominsky/KKL-JNF Photo Archive

– Raoul Wallenberg räddade många av dem som senare skulle bli israeler, säger Netta Laska Mizrahi.

Bella Nudelman, landskapsarkitekt på Keren Kajemet, visar runt Sveriges ambassadör Erik Ullenhag i Raoul Wallenberg Park.

Keren Kajemets medarbetare i Israel som jobbar med Raoul Wallenberg-parken:

”Vi finns här tack vare människor som Raoul”

Netta Laska Mizrahi och Bella Nudelman jobbar med att utveckla Raoul Wallenberg Park utanför Jerusalem.

– En sak som många människor inte vet – ett faktum som jag själv blev förvånad över – var upptäckten att det är på grund av människor som han som vi är här i Israel idag, säger Bella Nudelman, landskapsarkitekt på Keren Kajemet.

Bella Nudelman är landskapsarkitekt på Keren Kajemet och ansvarar för tillgängligheten i Keren Kajemets skogar och inspekterar även skogarna när det gäller brandsäkerhet, ekologisk balans, hållbar planering och utveckling.

– Vi planerar flera projekt för att förbättra parken som picknick- och rekreationsplats, inklusive natursköna utsiktsplatser och lättillgängliga cykelleder, berättar hon.

Bella Nudelman har jobbat med planeringen av hela entréområdet och flödet genom parken till hjärtat av skogen där utsiktsplatsen blir belägen.

– Raoul Wallenberg var en man vars modiga motstånd mot systemet och vars beslutssamhet räddade många judar. Det finns många människor i Israel som känner till hans historia. Denna vackra plats blir mer än bara en fantastisk picknickplats, den blir full av berättelser. I slutet av en trevlig dag här i parken vill jag att folk ska uppleva att de har lärt sig något nytt.

Vilka är målgruppen för den här nya parken?

– Grupper från utlandet, inklusive Sverige, samt studenter och soldater, familjer och enskilda från Israel.

Har du varit med om ett

liknande projekt för Keren Kajemet tidigare?

– Jag har bland annat gjort en park som hedrar Shimon Peres, samt en park som minns utländska soldater som föll i striderna för Israel, berättar Bella Nudelman, som avslöjar att det planeras flera olika skyltar som beskriver historien om Raoul Wallenberg. De finns längs lederna som leder fram till den natursköna utsiktsplatsen i Tzora-skogen.

– Vi är nästan färdiga med planeringen, projekteringen och budgeteringen och jobbar med alla tillstånd för parken. När vi får dessa kommer vi att vara redo att börja med slutförandet. Vi tänker även lägga till streckkoder som kan skannas för dem som via ett digitalt museum vill lära sig mer.

Varför är det här projektet viktigt för Israel och Sverige?

– Parken förbinder israelerna med Raoul Wallenberg. En sak som många människor inte vet – ett faktum som jag själv blev förvånad över – var upptäckten att det är på grund av människor som han som vi israeler är här idag.

– Platsen ansluter oss till våra rötter och vår historia och kopplar samman moderna människor med en gemensam historia och kultur.

Bella Nudelman berättar att det i anslutning till Raoul Wallenberg Park ligger ett område som uppmärksammar den bibliska gestalten Simson.

Vilken är kopplingen mellan Wallenberg och Simson?

– De var två unika människor med en mytomspunnen historia. De var fasta i sin tro och övertygelse att göra rätt sak även i motgång. De är också

mycket viktiga för vår judiska historia. Utan dem skulle vi inte vara här, de räddade judar, hjälpte Israel och båda är erkända som verkliga hjältar.

Hur kan vi som allmänhet hjälpa till att bygga parken?

– Om vi inte får finansieringen på plats, kommer parken inte att kunna skapas. Vi behöver donationer för att driva projektet framåt och se till att det tar fart.

Netta Laska Mizrahi är ansvarig för Keren Kajemet Jerusalems besöksverksamhet i det israeliska låglandet och i kustregionen. Förutom att samordna besöksgrupper, ansvarar hon för alla aspekter av skyltning och reklam, samt den allmänna organiseringen av verksamheten i Tzora-skogen, där Raoul Wallenberg Park ligger.

Netta Laska Mizrahi menar att det är en skyldighet att berätta

Bella Nudelman.

om Raoul Wallenbergs liv och arv och varför han är relevant för Israel i dag.

– För mig är det här projektet det första i sitt slag. Svenska Keren Kajemet har i hög grad prioriterat detta projekt. Jag har aldrig tidigare ansvarat för ett projekt som har haft en sådan direkt koppling till det donerande landet. Man kan verkligen se vilken betydelse detta projekt har för dem och det ger mig stor energi att driva projektet framåt.

Hon uppskattar samarbetet

med den svenske verksamhetsledaren Max Federmann och Sverige-koordinatorern i Jerusalem Liri Eitan-Drai.

– Det faktum att det är så viktigt för dem gör det angeläget för mig att påskynda projektet, säger Netta Laska Mizrahi.

Hon beskriver hur en av kopplingarna till det moderna Israel finns i de omgivande lokalsamhällena, som hjälpte till att plantera Tzora-skogen på 1950-talet då många av invånarna var nya immigranter.

– Raoul Wallenberg spelade en avgörande roll för att rädda många av dem som senare skulle bli israeler, säger hon.

Varför förtjänar detta område att bära Raoul Wallenbergs namn?

– En minnesplats för att hedra den svenska hjälten har redan skapats i parken och efter att ha sett på alternativ för parken beslutade vi att förbindelsen mellan Simson-stigen och Raoul Wallenberg Park skulle vara utmärkt på alla sätt. □

Ditt stöd behövs i denna viktiga fas!

När Keren Kajemet nu går in i en viktig fas i genomförandet av Raoul Wallenberg-parken kan du **visa ditt engagemang för detta projekt genom att bli stödmedlem med 1 000 kr** under året som kommer. Du kan även få ditt namn inskrivet i plaketten "Vänner av Israel" i Raoul Wallenberg Park via en gåva på 2000 kr. En möjlighet är att betala 400 kr per månad under fem månader. Se mer info på baksidan av denna folder.

Forskare ger bakgrunden till kritiserat kyrkobeslut

I november bestämde Svenska kyrkans högsta beslutande organ, kyrkomötet, att låta kyrkostyrelsen ta upp frågan om Israels politik mot palestinierna kan jämföras med apartheid.

Docent Johan Sundeen beskriver hur det ifrågasatta beslutet är resultatet av en lång politisk process.

Strax före sommaren kom forskaren Johan Sundéen ut med rapporten "När teo-

logi blev 68-ideologi", som beskriver hur etableringen av en Israelfientlig opinion inom delar av svensk kristenhet åren 1967-1982 gick till.

Rapporten skildrar en utveckling som fick sin höjdpunkt i och med Yasser Arafat inbjöds till Sverige år 1983. Det mest frapperande för Johan Sundéen är den extrema tidsanda som rådde under den aktuella perioden.

– Den är väsensskild från det som vi har i dag, ändå är

detta materia av dagsaktualitet. Även om tidsandan har förändrats finns tankefigurerna kvar trots att de inte alltid artikuleras, säger Johan Sundéen och exemplifierar med bilden som mycket medvetet spreds av Israel som en främmande kolonialmakt som underkuvar den palestinska lokalbefolkningen.

– Nyligen uttryckte Anna Ardin, den politiska diakonins förgrundsgestalt, sig exakt på detta sätt. Och senast i veckan fick jag frågan under en föreläsning: "Får inte Israel kritiseras?" Jo, absolut, men på lika villkor som alla andra, inte i en särskild kategori och inte med en helt annan måttstock, blev mitt svar.

Docenten i idéhistoria från Lunds universitet beskriver i sin rapport bakgrunden till att den lilla rännil som 1965 startade i vissa vänsterkretsar kunde växa till en stor flod som påverkade både kyrka och samhälle:

– Nyckelpersoner hade politiskt stöd och fick så småningom många plattformar att agera utifrån: den massmediala, den kyrkliga, den politiska och den akademiska. Dessa plattformar förstärkte varandra, men den politiska plattformen var den viktigaste, säger han och konstaterar att socialdemokraten och Uppsala-teologen Sigbert Axelsson själv skrev i Palestinsk Front att dessa värderingar är mer politiska än teologiska.

Johan Sundéen menar att Kalla kriget-kontexten är en

viktig utrikespolitisk pusselbit. Warsawa-paktens propaganda och Sovjetunionens orientering bort från Israel till förmån för arabvärlden och palestinierna fick tydliga återverknings även i Sverige.

Profan ideologi med Moskva som avsändare konkurrerade ut teologi när Israelvännerna tappade tolkningsföreträdet inom delar av svensk kristenhet.

Den nya anti-israeliska opinionen etablerades av författare med tydlig socialistisk (och ateistisk) profil. Jan Myrdal, Jan Guillou och Göran Palm var några av de stora namnen. Staffan Beckman skrev böcker och var initiativtagare till Palestinsk Front, samtidigt som han var språkrör för den marxist-leninistiska och militanta PLO-gre- nen PFLP.

Jan Myrdal var inbjuden till Frikyrkliga studentrörelsens vintermöte 1967 och Staffan Beckmans Palestinaböcker lovordades i Kristet Forum.

Att Beckman hade nära kontakter med terrororganisationen PFLP och dess operati- onschef Wadie Haddad, som organiserade spektakulära flygkapningar och bombattentat runt om i Europa, utgjorde inget hinder för det kristna stödet.

Den sovjetiska säkerhetstjänsten KGB gav pengar, vapen och instruktioner till palestinska terrororganisationer i Mellanöstern i ett försök att dra uppmärksamhet från Kalla kriget-perspektivet.

I Sverige ställde den kristna vänstern upp på ideologisk grund. Arabvärlden räknades helt enkelt bort när Mellanösternkonflikten avgränsades till Israel och palestinierna.

Även responsen från Judisk Krönika var inledningsvis passiv. Det var enligt Sundeens rapport först när Jackie Jakubowski blev chefredaktör som en verklig motstrategi inleddes. Jakubowski kom till Sverige som flyktning undan den antisemitiska kampanjen i Polen 1970, en kampanj som var ett direkt resultat av Warsawa-paktens omorientering i Mellanösternfrågan. □

Docent Johan Sundeen beskriver hur det ifrågasatta beslutet på kyrkomötet är resultatet av en lång politisk process.

Foto: Charlott Sundeen

Biskop starkt kritisk till kyrkomötesbeslut

Sören Dalevi, biskop i Karlstads stift, är mycket kritisk till kyrkomötets beslut och var den ende biskopen som uttryckte denna kritik i kyrkomötet.

I efterskott har alla biskopar tagit avstånd från beslutet.

Arabländerna med sina drygt 400 miljoner invånare har under flera decennier förbjudit alla judar att resa in i sina länder och har sett den judiska närvaron i en liten landrensa intill Medelhavet som det största problemet i Mellanöstern.

Trots detta beslutade kyrkomötet att utreda om Israel är en apartheid-stat.

– Varför dyker det inte upp någon motion om den folkrättsliga situationen i någon av de i runda slängar 20-talet diktaturer som finns i regionen runt Israel, undrade biskop Sören Dalevi i debatten.

– Det är ett mycket olyckligt

Foto: Olyvind Lund

Biskop Sören Dalevi frågar sig varför det inte dyker upp någon motion som behandlar den folkrättsliga situationen i någon av de 20-talet diktaturer som finns i regionen runt Israel.

beslut som kyrkomötet har fattat. Det finns omkring 195 stater i världen. Men det är bara en av dessa 195 stater som med jämna mellanrum dyker upp i kyrkomötets motionsflöde, och det är en stat som geografiskt inte är mycket större än landskapet Småland, konstaterar han.

– Man skulle kunna tänka att det skulle kunna finnas andra stater som intresserade oss, åtminstone nån gång, som variation. Oavsett vad vi anser om staten Israel. Men uppenbarligen inte. Vi ser inga motioner som adresserar situationen i Kina, eller i Nordkorea, eller i Belarus eller

i USA, eller i Etiopien. Eller i något annat land för den delen.

– Vad står denna ensidiga betoning, detta ensidiga fördömande, av Israel för? Det borde kyrkomötet reflektera över, tillägger biskopen, som berättar att när motionen behandlades i ekumenikutskotet, var det en av ledamöterna som konstaterade att Svenska kyrkan genom den här typen av motioner "odlar en egen självbild, snarare än åstadkommer något av värde"

Sören Dalevi hänvisar även till att Sveriges regering i januari 2020 ställde sig bakom International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA:s) definition av antisemitism, inklusive den medföljande listan med elva exempel. Han citerar exempel nummer åtta på listan: "Ägna sig åt dubbelmoral genom att avkräva Israel ett uppträdande som inte förväntas eller avkrävs något annat demokratiskt land." □

Byte av tak

Täta tak är bland det viktigaste för en fastighet!

Taken utsätts för en oerhörd mängd nederbörd varje år. Det är därför så viktigt att taken är täta.

Ring oss om ni önskar en offert.

Du når oss på telefon: 018-10 10 10

www.andersproduktion.se

ANDERS PRODUKTION

Angeläget: Bli en stödmedlem inför år 2022!

Under nästa år kommer Keren Kajemet att på allvar börja sättsningen av ett av våra mest betydelsefulla och omfattande projekt på mycket länge. Insamlingen till Raoul Wallenberg ark har pågått under en tid och en minnesplats har redan etablerats. Planering, projektering och budgetering av själva parken är i sitt slutskede och en dialog med en rad leverantörer och samarbetspartners kring det digitala museet har etablerats. Under år 2022 kommer viktiga steg att tas för att förverkliga denna vision.

Vi har under flera år hävdatt att Raoul Wallenberg är en nyckel när det gäller att föra samman Sverige och Israel. "En park i Israel till minne av en av Sveriges största hjältar blir en påminnelse både till Israel och till Sverige om den heroiska insats som Raoul Wallenberg utförde. Det blir dessutom en påminnelse till ryska och svenska myndigheter om att han inte är glömd" sade jag i denna folder redan för två år sedan då jag betonade att "parken kommer att vara en påminnelse om en viktig länk mellan det judiska folket och Sverige."

Sedan dess har Sveriges utrikesminister Ann Linde vid tre tillfällen tagit upp frågan om Raoul Wallenberg med Rysslands utrikesminister Sergey Lavrov. Och nu i oktober när Sverige och Israel

Raoul Wallenberg Park kommer att vara en viktig länk mellan det judiska folket och Sverige, konstaterade vi i denna nyhetsfolder redan för två år sedan.

återupprättade sina diplomatiska förbindelser med Israel spelade Raoul Wallenberg en huvudroll. Ann Linde visade den svenske diplomatens anteckningsbok från hans tid i Budapest för sin israeliske kollega Yair Lapid. I anteckningsboken fanns en lista över judar som Wallenberg lyckades skaffa skyddspass åt och därmed räddade. Ett av namnen var Yair Lapid's far. "Jag lever tack vare Raoul Wallenberg" har Israels utrikesminister ofta betonat.

I den här foldern kan du läsa om den starka känsla som Keren Kajemets medarbetare i Israel har när de tagit sig an detta projekt. Deras aha-upplevelse inför det faktum att "utan sådana som Raoul Wallenberg hade vi inte funnits här i Israel"

blir ytterligare en bekräftelse på projektets betydelse.

Som vi tidigare nämnt kommer vi att lämna över en lista med namn på alla som har donerat till Raoul Wallenberg Park till UD, för att berätta om parken och för att påminna om den betydelse Raoul Wallenberg har för många.

Nu är det dags att betala medlemsavgiften på 300 kr för familj och 200 kr för enskild för år 2022. När Keren Kajemet så går in i denna viktiga fas i genomförandet av Raoul Wallenberg-parken kan du visa ditt engagemang för detta projekt genom att bli stödmedlem med 1 000 kr under året som kommer.

Du kan även få ditt namn inskrivet i plaketten "Vänner av Israel" i Raoul Wallenberg Park via en gåva på 2000 kr. En möjlighet är då att betala 400 kr per månad under fem månader, totalt 2 000 kr.

Förutom periodisk betalning via din internetbank kan du även aktivera en autogiro-betalning via en blankett på vår hemsida eller via kontakt med vårt kansli.

Använd nedanstående avi med dess OCR nummer om betalningen gäller medlemsavgift. Vid betalning via swish eller bankgiro märk betalningen med texten "medlemsavgift" eller "RW Park"! **Ett varmt tack för din gåva!**

Max Federmann,
Verksamhetschef, Keren Kajemet

Keren Kajemet Israelfonden · Adress: Box 5053 10242 Stockholm · Tel: 08-661 8686 · Hemsida: www.kkl.nu · E-post: info@kkl.nu · Bankgiro: 5816-5515 · Swish 123 683 76 78

 bankgirot

Använd nedanstående OCR-nummer vid inbetalning för stödmedlemskap eller medlemskap. Vid betalning via swish eller på annat sätt skriv "Medlemsavgift" eller "RW-park" i meddelande fältet! Vårt Swish nummer är: 123 683 76 78

Prislista/fakta:

Träd: 150kr/st
Liman, 25 träd: 3 750 kr
Oas, 50 träd: 7 500 kr
Allé, 100 träd: 15 000 kr
Lund, 1.000 träd: 150 000kr
Park, 5.000 träd: 750 000 kr
Skog, 10.000 träd: 1 500 000 kr
Plakett Raoul Wallenberg Park: fr. 2 000 kr

Våra diplom passar som gåva vid livets alla tillfällen. Samtidigt hjälper du både människor och miljö i Israel.

Minsta beställning är tre träd. (Vid diplombeställning tillkommer en avgift för porto/administration på 50 kr för inrikesbrev och 80 kr för utrikesbrev).

Betalningsavsändare

Till bankgiro nr

5816-5515

Betalningsmottagare

Keren Kajemet Israelfonden

VAR GOD GÖR INGA ÄNDRINGAR

MEDDELANDEN KAN INTE LÄMNAS PÅ AVIN

DEN AVLÄSES MASKINELLT

Referensnr

INBETALNING/GIRERING AVI

Inbet avgift (ifylls av banken)	OCR
Belopp kronor	
öre	FYLL I DET BELOPP SOM BETALAS